

CREAREA OMULUI - PREMIZĂ A DESTINULUI VEȘNIC AL ACESTUIA

Drd. Teodor Grozov

CREATION OF MAN - PREMISE OF HIS ETERNAL DESTINY

Abstract: In this research, the moment and the dichotomous way in which man was created by God will be discussed and analyzed: on body and on soul. From the biblical account of the creation of man (Genesis, chapters 1 and 2), we can deduce that this act, belonging to the whole Holy Trinity (Father, Son and Holy Spirit), did not seek an immanent fulfillment of man, only here on earth and in this life, but rather, it sought a transcendent fulfillment of it, in the Kingdom of Heaven and in the life to come. Therefore, the purpose of man's destiny was not established only in an exclusively material way, as we see that he tries to spread this idea in the secularized contemporary society, but he aimed, more and more than this limited and ephemeral framework of existence, an eschatological and spiritual destiny, in which man's connection and communion with God is again raised to the same value they had in Eden, before man's fall into sin. In arguing this statement, the present research will refer not only to scriptural quotations, but also to patristic quotations and those of contemporary theologians.

Keywords: soul, body, creation, man, God, grace, deification.

INTRODUCERE:

De la crearea omului de către Dumnezeu, întrebările existențiale, precum și perspectiva veșnică eshatologică, au făcut obiectul numeroaselor studii teologice de-a lungul istoriei. Astfel, înainte de căderea primei familii umane – Adam și Eva, se poate afirma că primii oameni au fost creați pentru viața veșnică, dar prin păcatul neascultării de Creator- Dumnezeu, aceștia au devenit muritori în istorie, ca un timp existențial determinat.

Curiozitatea cercetării creației și îndoiala încrederii în Dumnezeu, au făcut ca îngerul căzut în chip de șarpe, să-i convingă pe primii oameni să nu respecte

prima lege morală, care înseamnă de fapt înaintarea către Creator și statornicia binelui prin nevinovăție. Practic, prin paradigma neîncrederii în porunca lui Dumnezeu, omul ispășit de diavol a cunoscut moartea, ca o concluzie antropologică.

Din om eshatologic, veșnic, a devenit om istoric mort. Creatorul lumii – Dumnezeu, în marea sa iubire eternă, a permis căderea omului în istoria sa, dar i-a făcut promisiunea unui Mântuitor, salvarea umanității din moartea veșnică.

Dumnezeu l-a făcut pe om ca o încununare a creației Sale, dându-i acestuia statut de stăpânitor al lumii, în sensul că fiind ființă rațională, omul are responsabilitate și creativitate în armonia vieții sale.

Lumea este creată pentru om. Dezvoltarea sa psiho-somatică are conștiința formării în permanentizarea legii morale naturale, prin facerea binelui, ca asemănare cu Creatorul său.

Încă din antichitate, marii gânditori ai lumii au format concepte filosofice, privind antropologia. Ca un reflex al eternității, antropologia aspiră la eshatologie.

NATURA DIHOTOMICĂ A OMULUI

Dumnezeu a creat lumea din nimic. Energiile Divine necreate au umplut golul nimicului, astfel creația a devenit Act din Potență. Motivul creației este iubirea lui Dumnezeu, care reprezintă totalitatea acțiunilor în manifestarea existențială. Sfânta Scriptură, în Cartea Facerii, capitolele 1 și 2, descrie succesivitatea creației în cele șase zile cosmice.¹

„Și a zis Dumnezeu: Sa face om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!” (Facere 1, 26).

În ultima zi, a șasea, Dumnezeu l-a creat pe om, ca o cunună a creației Sale. Omul a fost înzestrat cu rațiune, după chipul Creatorului pentru că, „Raționalitatea lumii este pentru om și culminează în om; nu omul este pentru

¹ II Petru 3, 8- socotesc ziua cosmică ca o zi „înaintea Domnului este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi”, după explicația Sfântului Apostol Petru în Epistola sa. Prin această comparație, Apostolul arată că Dumnezeu este în afara timpului, fiind Atemporal, și nu este constrâns în creativitatea Sa de măsura temporală, care este consecința creației pentru existența acesteia în plan ființial. De aici putem deduce că istoria este determinată de timp în modul ei ontologic. Creația are un început, dar și un sfârșit în prima etapă reprezentativă, deoarece lumea a fost concepută pentru eternitate, pentru eshatologie. Tot în această Epistolă, Apostolul Petru arată „că cerurile erau de demult și că pământul s-a încheat la cuvântul Domnului, din apă și prin apă” (II Petru 3,5). Sfârșitul lumii, urmat de judecata lui Dumnezeu, este explicat astfel: „...cerurile de acum și pământul sunt ținute prin același cuvânt și păstrate pentru focul din ziua judecării și a pieirii oamenilor necredincioși... iar ziua Domnului va veni ca un fulger, când cerurile vor pieri cu vuiet mare, stihiiile, arzând, se vor desface, și pământul și lucrurile de pe el se vor mistui” (II Petru 7, 10). Sfântul Apostol Petru descrie sfârșitul istoriei ca un nou început, eshatologic, unde va fi un Cer nou și un Pământ nou, după cum este prezentat și la Apocalipsa 21, 1.

raționalitatea lumii. O Persoană S-a gândit la persoana omului când lumea”². Dumnezeu l-a creat pe om nesticăcios și nemuritor, pri Harul Său, ca premiză a destinului său veșnic, eshatologic.

Părintele Dumitru Stăniloae spune că, „Dumnezeu S-a angajat prin crearea omului, pentru a-l duce la îndumnezeire. Omul este transcendent ca origine și totuși existența sa este încredințată libertății lui însuși”³.

Omul fiind ființă liberă, avea posibilitatea înaintării către Dumnezeu, prin păstrarea harului primit și să rămână în comuniune cu Creatorul său. Prin acceptarea răului, omul a devenit dependent de imanența istoricității sale, căzând din starea primordială, plină de lumină, transcendentală, harică. Căderea omului în moarte temporală reprezintă accidental istoric al creației, prin refuzul adamic la eternitate, la împlinirea destinului său veșnic.

Sfântul Ioan Damaschin, referitor la crearea omului arată în Dogmatica sa că, „Dumnezeu l-a făcut pe om prin fire fără de păcat, iar prin voință liber. Spun fără de păcat, nu pentru că ar fi incapabil de a păcătui-căci numai Dumnezeu este incapabil de a păcătui, ci mai mult în libertate voinței. Avea adică puterea să rămână și să progreseze în bine, ajutat fiind de darul dumnezeiesc, după cum avea și puterea să se întoarcă de la bine și să ajungă la rău, lucru pe care Dumnezeu îl îngăduie pentru motivul că omul era înzestrat cu liberul arbitru. Nu este virtute ceea ce se face prin forță”⁴.

Liberul arbitru, sau libertatea absolut neutră, este o construcție arbitrară a cugetării noastre. Libertatea adevărată nu e un apanaj al individului singularizat, nici al celui închis în immanent, ci a celui care se află în relație iubitoare cu Dumnezeu prin Duhul, dar într-o relație pentru care primește pe de o parte ajutorul Lui, pe de alta depune și el eforturi proprii pentru a rămâne și spori încă. În relația cu Dumnezeu și prin ajutorul Lui, omul nu se înstrăinează de sine ci de abia prin aceasta se realizează cu adevărat. Destinul veșnic al omului îl reprezintă în colaborarea liberă a omului cu harul.

Duhul cere să ne însușim lucrarea Lui și să ne-o facem proprie printr-o voință și printr-o lucrare a noastră. Duhul nu forțează pe nimeni, adică nu anulează voința, pe care tot El ca Dumnezeu ne-a dat-o prin creație. „Unde este Duhul Domnului, acolo este libertatea” (2 Corinteni 3,17).

El e Duhul libertății, pentru că e Duhul vieții și, chemându-ne la libertate și ajutându-ne să sporim în ea, ni se face pricină de viață. „Legea Duhului vieții m-a eliberat pe mine de păcat și de moarte (Romani 8, 2). Sfântul Chiril

² Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, p. 241.

³ Preot Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I, ...p. 247.

⁴ Sfântul Ioan DAMASCHIN, *Dogmatica*, traducere de Pr. D. Fecioru, Ed. Apologeticum, 2004, p. 59-60.

din Alexandria leagă puterea Duhului de a ne face liberi, de demnitatea Lui de stăpânitor de Sine. Libertatea adevărată e robia liber acceptată a binelui, a iubirii altuia. Robia iubirii e în același timp adevărata libertate.

Crearea omului a avut ca premisă a destinului veșnic iubirea, iubire transmisă de actul creator al lui Dumnezeu printr-un act special la facerea omului, astfel trupul e din nașterea generală, iar sufletul, are o înrudire specială cu Dumnezeu. „Omul este înrudit cu Dumnezeu”,⁵ spune Sfântul Grigorie de Nyssa.

Cum se ia din făină o parte și se pune aluat în ea, apoi se amestecă în toată făina, așa e format omul dintr-o parte a naturii în care s-a introdus sufletul, ca apoi să dospească toată natura cu care rămâne în legătură sau să mijlocească pentru întreaga natură Duhul lui Dumnezeu sau să fie preotul întregului cosmos. În relația aceasta conștientă și voluntară a ființei noastre cu Dumnezeu, datorită sufletului înrudit cu Dumnezeu, stă chipul lui Dumnezeu în om. Pe baza acestei înrudiri, se menține între om și Dumnezeu o relație vie, o comuniune continuă, în care e activ nu numai Dumnezeu, ci și omul.

Prin însuflarea sufletului viu, Sfinții Părinți spun că prin această suflare Dumnezeu a sădit în om nu numai sufletul înțelegător înrudit cu Dumnezeu, ci și Harul Său. Sfântul Grigorie Palama spune: „Am văzut atunci ochii îngerilor sufletul omenesc, unit cu simțire și cu trup, ca pe un alt dumnezeu „și configurat după harul lui Dumnezeu (...)”, ființa noastră e înrudită cu Dumnezeu prin Duhul primit. Chipul e văzut într-o participare la Sfânta Treime, ținând de sufletul mintal și rațional, și harul ca energie necreată a Duhului Sfânt sau ca o comuniune activă cu Dumnezeu. Suflarea sădește viața înțelegerii și a comuniunii cu Sine, adică viața spirituală. Chipul tinde spre asemănare cu Dumnezeu sau spre îndumnezeire. Deci, crearea omului ca premisă a destinului său veșnic este îndumnezeirea, îndumnezeire la care omul a renunțat în raiul material pentru a cunoaște răul necreat.

După ce Dumnezeu a creat lumea din nimic a privit... toate câte a făcut și iată erau bune foarte (Facerea 1,31). Și a sfârșit Dumnezeu în a șasea zi lucrarea Sa pe care a făcut-o (Facerea 2, 2). „Atunci luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie”(Facerea 2,7). Din acest verset reiese că omul are o natură dihotomică trup și suflet. Trupul este făcut din pământ iar sufletul este creat din suflarea lui Dumnezeu. Între cele două elemente fundamentale ale omului nu există întâietate temporală. Astfel Dumitru Stăniloae, concretizează acest aspect afirmând că, „sufletul și trupul încep să existe deodată”.⁶

În Ambigua, Sf. Maxim Mărturisitorul analizând cele două concepte spune că, „*Trupul și sufletul sunt părți ale omului și părțile au cu necesitate o referire*

⁵ Sfântul Grigorie de NYSSA, *Despre facerea omului*, scrieri, partea a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 27.

⁶ Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, p. 259

*una la alta pentru că ele constituie întregul care le caracterizează, sunt din cele ce totdeauna și oriunde au venit la existență deodată, constituind ca părți, prin întâlnirea lor, specia întregă și nefiind despărțite între ele, decât prin cugetare spre cunoașterea a ceea ce este după ființă fiecare; e cu neputință ca sufletul și timpul, ca părți ale omului, să se anticipeze sau să-și urmeze, pentru că altfel așa numita rațiune a referirii uneia la alta se va evapora*⁷.

Deci trupul și sufletul sunt făcute simultan. Unirea între suflet și trup formează o singură fire superioară naturii⁸. Natura dihotomică a omului constituie învățătura ortodoxă despre relația văzut-nevăzut. Sufletul nu se vede, dar se simte în viața trupului. Trupul fără suflet este mort. Omul prin natura dihotomică, dezvoltă unirea cerului cu pământul. Prin firea lui, sufletul este duh sau spirit, insuflat de energia necreată a lui Dumnezeu.

Trupul omului este spiritualizat prin suflet. Mișcările trupului sunt coordonate de suflet. Aceste mișcări reprezintă viața istorică a omului, care tinde către plenitudinea eshatologică, a îndumnezeirii pasive în eternitate. Natura dihotomică a omului era înainte de cădere, sinergică, o împreună lucrare cu Dumnezeu, prin starea nevinovăției și înaintarea spre binele permanent; asemănarea cu Dumnezeu. Dar această sinergie era nesigură din partea omului, nu avea certitudinea statorniciei în starea paradisiacă. Adevărata probă a rezistenței morale există atunci când refuză alternativa răului. Răul nu este o entitate, ci o formă negativă existențială. Are în manifestarea lui refuzul iubirii lui Dumnezeu. Nu mai vrea să asculte de Creator, ci de independența egoistă a mândriei.

Când Dumnezeu i-a poruncit omului să nu mănânce din pomul Binelui și Răului, i-a dat libertatea alegerii dintre veșnicie și temporal dintre eternitate și istorie. Din păcate omul a ales istoria, sensibilul material. Chemat către Împărăția lui Dumnezeu, Adam a făcut alegerea vieții lumești, plăcerea efemeră.

De atunci, drama umanității are în componența ei o continuă polemică între suflet și trup, între certitudinea vieții veșnice în Împărăția lui Dumnezeu și incertitudinea vieții biologice pământești, între antropologie autonomă și eshatologie hristoforă. Îndoiala omenirii se concretizează între relația materiei și superioritatea spiritului. Între Duh și materie sensibilul dus la extrem implică zeificarea biologicului.

Autonomia omului față de Creatorul său-Dumnezeu dezvoltă un permanent război între material și spiritual. Independența răului care refuză iubirea nu este altceva decât întunecarea luminii proprii, negura non spirituală.

În fapt autonomia față de Dumnezeu este moartea veșnică. Nu poți exista fără Harul lui Dumnezeu. Moartea este nonexistența Energiei Divine necreate.

⁷ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983, p. 98-99.

⁸ Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I, ...p.261.

Această polemică despre natura dihotomică a omului a fost analizată în toate etapele istorice, antropologice.

NATURĂ ȘI PERSOANĂ ÎN COMUNIUNE

În ce privește coexistența trupului și a sufletului, Sfântul Maxim afirmă această coexistență manifestată în două moduri: o coexistență atât inițială cât și continuă. Afirmarea coexistenței inițiale a sufletului și a trupului este la Sfântul Maxim, în primul rând „o parte a respingerii origenismului în care preexistența sufletului era element predominant”⁹.

Combătându-l pe Origen, Sfântul Maxim afirmă că: „*dacă sufletul e o specie de sine înaintea trupului, sau trupul, la fel și acesta alcătuiesc o altă specie prin unirea sufletului cu trupul, sau a trupului cu sufletul, aceasta ar face-o fără îndoială fie pătimind-o din afară, fie prin firea lor. Dacă pătimind ele au suferit, aceasta ieșind din ea, au devenit ceea ce nu erau și deci se corup; iar dacă prin fire, atunci aceasta se va întâmpla pururea din pricina firii, și niciodată nu va înceta sufletul să se reîncorporeze, sau trupul să se unească cu alte suflete. Dar împlinirea întregului ca specie prin unirea unuia cu celălalt precum socotesc eu, nu e nici opera vreunei pătimiri, nici a puterii naturale a părților, ci a nașterii (facerii) lor deodată, ca o specie în altă specie fără corupere*”.¹⁰ În cartea sa Lars Thunberg, dezvoltă ceea ce Sfântul Maxim Mărturisitorul a comentat în Ambigua. Astfel, „în origenism, doctrina preexistenței sufletului a fost de la început una dintre caracteristicile lui cele mai bine cunoscute. Origen însuși, la care această idee este strâns legată de concepția sa despre o dublă creație, mai întâi a sufletelor și drept consecință, a păcatului, cea a trupurilor, susținea, evident de aceea și importanță, judecând după referirea la ea în toate contestările origenismului, era probabil, după cum a arătat Guillaumoret, nu Origen, ci Evagrie. Căci Evagrie a susținut clar doctrina unei duble creații și a preexistenței – dacă nu a sufletelor în sens propriu- cel puțin a intelectelor pure, care căzuseră și pentru care lumea materială a trupurilor fusese creată datorită hotărârii providențiale a lui Dumnezeu”.¹¹ De altfel Sfântul Maxim afirmă în Ambigua, că trupul și sufletul nu pot exista separat. Natura dihotomică a omului reiese din faptul că trupul și sufletul reprezintă o specie completă, fiind o natură compusă. Ele se întrepătrund. Ideea trihotomiei umane a fost tratată diferit de către Sfinții Părinți.

⁹ Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul, Microcosmos și Mediator*, Editura Sofia, București, 2005 p.112,

¹⁰ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, ..., p. 99-100

¹¹ Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul, Microcosmos și Mediator*, ... p.113.

În natura omului a apărut ideea de minte între suflet și trup. Filosofia păgână greacă, reprezentată de Platon, Poseidon și Platin, a emis conceptul de trihotomie. Antropologia lui Platon evidențiază o parte rațională, o alta irascibilă și una concupiscentă a sufletului. Platon distingea trei feluri de oameni: omul sensibil, omul inteligibil și omul intermediar, care este omul rațional.

În sens biblic, Sfântul Apostol Pavel a consemnat trihotomia prin noțiunile creștine trup, suflet, duh. Părintele Dumitru Stăniloae analizează: „*Sfinții Părinți vorbesc de partea superioară înțelegătoare a sufletului, de (minte). Într-un fel care arată că ea cunoaște pe Dumnezeu în mod direct, intuitiv după o eliberare de toate reprezentările și imaginile lucrurilor din lume*”¹² Apoi se arată că, „*Sfântul Maxim Mărturisitorul socotește că mintea numai prin „mișcarea” de purificare ajunge la cunoașterea de Dumnezeu, fapt afirmat și de Sfântul Simeon Noul Teolog, deci nu prin refuzul mișcării prin lume în sens origenist. Pentru el mișcarea spirituală prin lume, deci și prin trupul legat de lume, are valoare pozitivă.*”¹³ La Sfântul Maxim, trihotomia minte, suflet și timp nu este trihotomie ontologică și are convingerea că,

„*există un aspect personal în viața omului, care merge, ca să spunem așa, dincolo de natura lui și reprezintă unitatea lui interioară și totodată relația lui cu Dumnezeu. Ideea de om ca unic ipostas al trupului și sufletului este cel puțin uneori exprimată în legătură cu funcția minții, sau a subiectului spiritual, care este legată de omul întreg, dar și caracterizată de o anumită libertate față de diversele elemente ale naturii umane, datorită relației cu Dumnezeu, orientate de har; iar pentru această relație aceea și minte este responsabilă în principiu. ... Și aici, încă o dată, trebuie să fi fost eficient un aspect hristologic, acela al persoanei (deși diferit de înțelegerea modernă a persoanei), în formarea gândirii antropologice a Sfântului Maxim.*”¹⁴

„*Fără spirit, lumea ar fi închisă în repetarea auto-mată a unor cicluri monotone. Spiritul uman dispune de capacitatea unor decizii alternative, sau a unei transcenderi de sine însuși, iar aceste decizii le poate imprima prin trupul său și lumii exterioare. Cheia acestui rol al omului stă în inserarea tainică a spiritului său în lumea materială prin trupul său. Toată lumea se resimte de acest fapt al înserării ei în spirit prin trupul omenesc. În inserarea aceasta stă izvorul spiritualizării întregii lumi; lumea materială este o țesătură a raționalității plasticizate sau materializate cu caracter de obiect, care nu-și alege în mod conștient drumurile; iar omul este rațiune sau spirit ca obiect de sine și de lume și cu capacitatea de a se decide și de a se mișca din el însuși și de a mișca deci și raționalitatea plasticizată a trupului și a lumii, care ține de el ca un fel de*

¹² Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*,... p. 262,

¹³ Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1... p. 263.

¹⁴ Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul, Microcosmos și Mediator*, ...p.131.

trenă ce poate primi forme variate. Există o anumită continuitate între lumea contingentă și spiritual uman întrupat. Spiritul rațional uman, ca subiect în legătură cu raționalitatea obiectivă plasticizată în trup și în natura exterioară, poate să pună în mișcări de combinare alese de el rațiunile, care prin plasticizarea lor alcătuiesc lumea, sau să modifice direcția mișcării lor”¹⁵.

Același mare teolog roman afirmă că, „trupul este inferior spiritului. În timp, raționalitatea capătă o complexitate particulară, datorită bogăției spiritului din el. La rândul ei, raționalitatea spiritului însuși se actualizează în lucrarea asupra trupului”¹⁶.

Această mare taină de formare a trupului ca participant la subiectivitatea spiritului n-ar fi posibilă fără un anumit caracter rațional al materiei:

„Spiritul rațional ca subiect penetrează raționalitatea materiei ca obiect și o asimilează raționalității trupului său participant la subiectivitatea sa. Destinația trupului este ca spiritul uman să lucreze prin el la transfigurarea sau spiritualizarea întregului cosmos, a întregii nature”¹⁷.

Structura dihotomică a omului are o importanță ontologică pentru menirea în timp și în veșnicie a ființei umane, prin structura suflet-trup organizată de Dumnezeu ca o simbioză în relația imanent-transcendent, între cer și pământ, între material și spiritual. Forma văzută a trupului este imanentă, dar destinația finală a acestuia este transcendentă. Sfinții au experimentat transcendentul în forma imanentă, depășindu-o. Trupurile sfinților au devenit temple ale Duhului Sfânt.

În a doua Epistolă către Corinteni, Sfântul Apostol Pavel mărturisește despre vedniile cerești astfel: „Cunosc un om în Hristos care acum paisprezece ani-fie în trup, nu știu: fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe-a fost răpit unul ca acesta până la al treilea cer. Și-l știu pe un astfel de om-fie în trup, fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe-că a fost răpit în rai și a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cuvine omului să le grăiască” (II Corinteni 12, 2-4).

Din această vedenie a Sfântului Apostol Pavel, se desprind două aspecte fundamentale, și anume: una antropologică și una eshatologică. Cea antropologică constă în faptul ca Sfântul Apostol Pavel spune despre trupul său că a fost răpit în Rai până la al treilea cer. Dar nu este sigur dacă a fost răpit în trup sau în afară de trupului, adică în duh, cu sufletul. Un lucru este sigur și anume că numai Dumnezeu știe dacă a fost cu trupul sau cu sufletul. De aici reiese faptul că răpirea sa este în afara timpului, în eshatologia eternității raiului. Deci latura eshatologică constă în suspendarea activității istorice în transcendentul vieții veșnice. Sau pe scurt spus, suspendarea imanentului și revelația transcendentului, antropologia în dimensiune eshatologică.

Și afirmă mai departe Apostolul Pavel că a auzit cuvinte de nespus, care nu se cuvin omului să le grăiască. După părerea personală cred că semantica „din rai”

¹⁵ Preot Prof. Dr. Dumitru STĂNILAOE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1... p. 251.

¹⁶ Preot Prof. Dr. Dumitru STĂNILAOE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1... p. 251.

¹⁷ Preot Prof. Dr. Dumitru STĂNILAOE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1... p. 253.

este pur spirituală, golită de orice conținut material, unde frumusețea Împărăției lui Dumnezeu are o reprezentare excepțională, fără replică în cheie istorică. Semantica omului istoric rămâne mută în fața semantismului veșnic, eshatologic.

Practic, dispare semantica experimentată antropologic, strict în viața omului istoric. De aceea, omul, prin structura dihotomică trup-suflet, are imanentul pentru a înainta spre transcendent, către veșnicie. Sfântul Apostol Pavel dă mărturie în acest sens căna a fost răpit în Rai. Ființa umană este creată de Dumnezeu pentru fericire. Cele nouă Fericiri ale Mântuitorului Hristos (Matei 5, 3-11) nu reprezintă altceva decât Rezistența Morală, în istoricitatea omului, pentru depășirea răului din imanent în favoarea binelui permanent în eshatologia Raiului, a Împărăției lui Dumnezeu. Cele nouă Fericiri exprimă „rețeta” divină pentru câștigarea Pomului Vieții în lupta cu Pomul Binelui și Răului, care se manifestă în destinul omenirii post-adamice. Vedenia Sfântului Apostol Pavel arată neștiința omului imanent la întâlnirea cu știința lui Dumnezeu din energia necreată a Raiului.

CONCLUZII:

Pentru omul secularizat și secularizant din societatea contemporană, antropologia constituie o temă fundamentală, ontologică.

Întrebarea secolului XXI – Ce este omul?

De la crearea omului, istoria a consemnat o permanentă polemică între existența lui Dumnezeu și autonomia omului, a credinței în Dumnezeu și zeificarea omului independent de Creatorul Său. De aceea, antropologia ortodoxă răspunde în mod obiectiv omului post- modern.

Aceasta ne învață că omul a fost creat de Dumnezeu pentru fericire și împlinire eshatologică. Omul este făcut pentru a fi Dumnezeu după har. Dar neascultarea de Dumnezeu a dus la drama umanității, în plină desfășurare, care se luptă cu îndoiala adamică, cu moartea biologică, cu nestatornicia existențială dintre adevăr și minciună. Dintre autentic și fals. Dumnezeu a făcut trupul din pământ și suflet, după Chipul Său prin suflare, amândouă create simultan. În această lucrare se evidențiază Atotputernicia lui Dumnezeu și Marea Sa iubire în actul Creației din nimic.

Accidentul ontologic a lui Adam, prin neascultarea de Creator, a dus la moartea trupului. Înainte de cădere, omul era într-o stare nevinovată luminată de Harul lui Dumnezeu. După ce omul a refuzat eshatologia, acesta a ales istoria, temporalul sensibil. Dihotomia trup – suflet a dus la multe doctrine greșite. Autonomia omului a creat propria sa știință: filosofia. Erorile filosofice au sistematizat antropologia după gândirea speculativă specifică lumii, a unei lumi rătăcite de la Adevărul Divin, unde idolatrizarea materiei a dus la panteismul aristotelic.